

בשיטת הרמב"ם בדינא דאין מחזיקין בנכסי קטן

דחייל למפרע, והדברים תמוהים עוצא לכאורה דכילד מהניא שתיקתו דהשתא דיחול המקח דקטנות.

ונראה לדון בציאור הדברים, דהנה ציצמות צפרק צית שמאי (קט א) תנן שני אחין נשואין לשתי אחיות קטנות ומת בעלה של אחת מהן הלזו תלך משום אחות אשה וכן שתי חרשות גדולה וקטנה מת בעלה של קטנה תלך הקטנה משום אחות אשה מת בעלה של גדולה רבי אליעזר אומר מלמדין את הקטנה שתמאן צו רצן גמליאל אומר אם מיאנה מיאנה ואם לאו תמתין עד שתגדיל ותלך הלזו משום אחות אשה רבי יהושע אומר אי לו על אשתו אי לו על אשת אחיו מוליך את אשתו בגט ואשת אחיו בחליצה, ובגמ' (שם קט ג) צעא מיניה רבי אלעזר מרצ מ"ט דרצן גמליאל קידושי קטנה מיתלך תלו וכי גדלה גדלי צהדה או דילמא משום דקסבר המקדש אחות יצמה נפטר יצמה והלכה לה אי בעל אין אי לא בעל לא, ודעת רוב הראשונים שם דאפילו להך דגדלי צהדה מן התורה צל קידושין אחרים, אינו אלך מכאן ולהבא, והאריכו לצאר אמאי ליכא חסרון דכלתה קניינו ואכמ"ל וכן מתצאר צתום' שם (ד"ב וז).

אך רש"י שם פירש וז"ל גדלי צהדה ואף על גב דלך צעל דניקדשה השתא מ"מ משגדלה תפסי קידושי מעיקרא ואיגלי מילתא למפרע דזיקה דהך לא כלום הוא עכ"ל, ומצואר דדעת רש"י דלהך דדמייתלך תלו וגדלי צהדה חיילי למפרע ומב"ע אין אחותה זקוקה דקדמו קידושין לזיקה, והראשונים תמכו עוצא דהא אין מעשה קטן כלום והיאך חיילי למפרע, ובמקור"ל נתצאר צזה עפ"ד הרמב"ן צפרק האיך מקדש (קידושין מה צ צהשטות) גבי קטנה שנתקדשה שלא לדעת אציה, דאם נתרלה האצ לאחר מכן חיילי הקידושין למפרע מדין זכין, וה"נ דנתרלתה לכשגדלה דמי לנתרלה האצ ואכמ"ל.

והנה לדרך זו לכאוף מצוארים נמי דצרי הקלה"ח צדעת הרמב"ם, דה"נ איכא למימר דכל שנתרלה חייל המקח למפרע מדין זכין, אלך דצשיעת הרמב"ם היאך קיימא לן צהך צעיא דגדלי צהדה, מלינו כמה וכמה סתירות צדצרי הרמב"ם, וצפשוטו אף צהנך דוכתי דמשמע מדצרי הרמב"ם דפסק דגדלי צהדה מן התורה, אינו אלך מכאן ולהבא וכשיעת הראשונים ולא כדעת רש"י [אלך דיתכן דיש לחלק צין קידושין לצין מקח] ואכמ"ל.

וליתני מודה ר' יהושע צאומר לחצירו שדה זו שלך היתה ולקחתיה ממך משום דקא צעי למיתני סיפא אם יש עדים שהיא שלו והוא אומר לקחתיה ממנו אינו נאמן היכי דמי אי דאכלה שני חזקה אמאי לא מהימן ואי דלך אכלה שני חזקה פשיעא דלך מהימן, אי הכי גבי אציו נמי אי דאכלה שני חזקה אמאי לא מהימן ואי דלך אכלה שני חזקה פשיעא דלך מהימן צשלמא גבי אציו משכחת לה כגון שאכלה שתיים צחיי האצ ואחת צחיי צנו וכדצב הונא דאמר רב הונא אין מחזיקין צנכסי קטן אפילו בגדיל ורב הונא מתניתין אתא לאשמועינן איציעית אימא רב הונא דיוקא דמתני' קאמר ואיציעית אימא אפילו בגדיל קמ"ל.

והנה דעת רש"י ועוד ראשונים דהא דאין מחזיקין צנכסי קטן היינו אפילו החזיק ג' שנים אחר שהגדיל, כיון דתחילת החזקה צעודו קטן, אך דעת הרמב"ם (פ"ד מט"ג ה"ז) דדוקא צהחזיק שנה צקטנות וצ' שנים משגדיל לא הויא חזקה, אך אם החזיק ג' שנים משגדיל שפיר הויא חזקה, וכן הסכים המאירי (צסוגין) ותמה המשנ"ל דצכה"ג דחלק משני החזקה צקטנות תיפו"ל דהויא חזקה שאין עמה טענה, דאי עוען שקנאה מן הקטן לאחר שהגדיל הא ליכא ג' שנים, ואי עוען שקנאה צעודו קטן הא אין הקנאה הקטן כלום יעו"ש.

ובקצה"ח (סי' קמט סק"ו) כתב ליישב קושית המשנ"ל, עפמש"כ הרמב"ם (פ"כ ממכירה ה"ז) וז"ל אני אומר שאפילו קטן שמכר קרקע מנכסי אציו וכשנעשה צן עשרים לא מיחה אינו יכול לחזור, שכיון שלקה המעות ונשתמש הלוקח צקרקע זו צפניו כשהוא צן עשרים ולא מיחה נתקיימה ציד הלוקח שהרי רלה צממכרו עכ"ל, וכתב המ"מ ד"ל דלמד כן הרמב"ם מדין קידושי מיאון, דכיון שגדלה שעה אחת ולא מיחתה שוב אינה יכולה למחות ואע"פ שזה ממונא וזה איסורא מ"מ גם זה מדין שתיקה הוא כו' יעו"ש, וצכה"ג צעינן לטעמא דאין מחזיקין צנכסי קטן יעו"ש צקלה"ת.

וכפי הנראה נקט הקלה"ח צכוונת הרמב"ם דצכהאי גוונא נתקיימה המכירה למפרע, אך צפשוטו היה נראה דכוונת הרמב"ם דחייל המקח מכאן ולהבא, כיון דמתרלה השתא צמכירה, והא דאינו מחויב להחזיר הפירות [וכפי שמתצאר מדצרי הרמב"ם לעיל שם צגוונא דמיחה] היינו משום דצכלל שתיקתו איכא נמי מחילה על הפירות שאכל עד השתא, אך הקלה"ח נקט